

Årsberetning

2022/2023

Øjenforeningen

Øjenforeningen forebygger og bekæmper øjensygdom og blindhed.

Gennem forskning og oplysning bidrager vi til bedre behandlinger og færre blinde, så flere kan se hele livet.

Øjenforeningen

Ny Kongensgade 20
1557 København V
Telefon: 33 69 11 00

ojenforeningen.dk

kontakt@ojenforeningen.dk

Medlemskab af Øjenforeningen:

Personligt medlemskab: 200 kroner/år
Husstandsmedlemskab: 300 kroner/år

Ansvarsh. redaktør:

Carsten Edmund, øjenlæge, dr.med.

Korrektur: Trine Søndergaard

Layout: Appetizer.dk

Tryk: Christensen Grafisk ApS

Indhold

- 3 Formål
- 4 Forskningsstøtten
- 6 Oplysning og information
- 24 Interessevaretagelse
- 34 Indsamling
- 38 Økonomi
- 42 Øjenforeningens uddeling af forskningslegater 2022/2023

Forsiden:

TV-værten Bubber var ambassadør for Øjenforeningens oplysningskampagne gratisvinstest.dk sammen med filosof og professor Vincent F. Hendricks, journalist og forfatter Camilla Linnemann og imam og direktør Sherin Khankan.

Foto: Kasper Witte, Büro Jantzen

Hovedbestyrelsens årsberetning

ved

Carsten Edmund

Øjenlæge, dr.med. og
formand for Øjenforeningen

Formål

Øjenforeningens formål er at forebygge og bekæmpe øjensygdomme og blindhed. Foreningens indsatser kan opsummeres i fire områder:

- Forskningsstøtte
- Oplysning
- Interessevaretagelse
- Indsamling

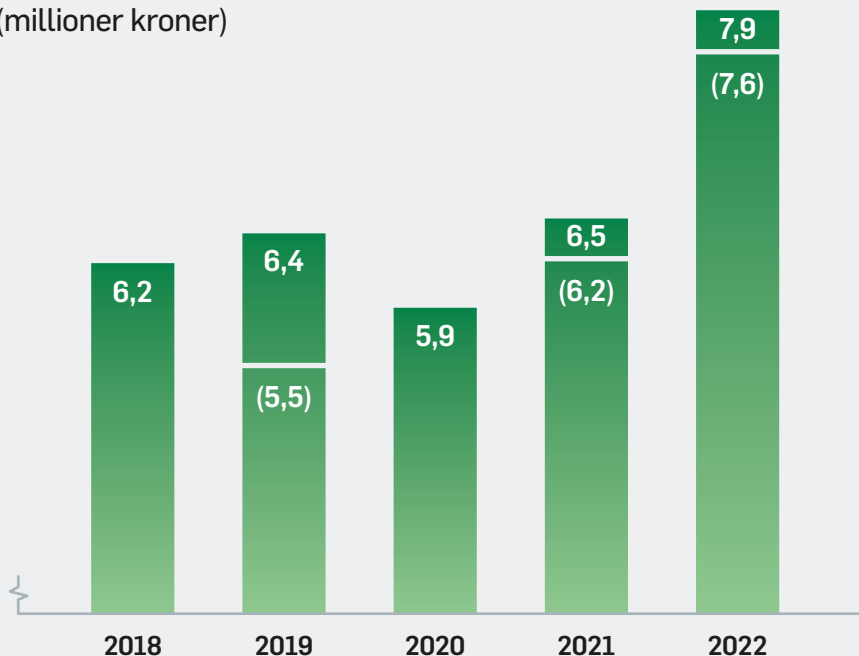
Forskningsstøtten

I 2022 kunne Øjenforeningen uddele det højeste støttebeløb i foreningens historie: Udover 0,3 millioner kroner i tilbagebetalt forskningsstøtte, der blev genuddelt, uddelede foreningen 7,6 millioner forskningskroner, så det samlede støttebeløb blev 7,9 millioner kroner svarende til 1,4 millioner kroner over budgettet.

Når vi kan udbetale mere end budgetteret, skyldes det, at flere af de generøse fondsdonationer, vi modtager, går til specifikke projekter med større beløb end det, Fagkyndig Komité's formand i første omgang havde lagt op til.

Forskningsstøtte

(millioner kroner)

I 2022 blev 42 pct. af Øjenforeningens omkostninger anvendt til forskningsstøtte. Der indkom 36 ansøgninger om forskningsstøtte, hvoraf 27 projekter blev udvalgt og opnåede støtte fra Fagkyndig Komité.

De udvalgte projekter fik dækket i alt 70 pct. af det beløb, de samlet set havde ansøgt om. Den gennemsnitlige projektstøtte var på 291.000 kroner per projekt. Da størstedelen af projektstøtten går til treårige ph.d.-projekter, og da projektstøtten kun kan tildeles for ét år ad gangen, er Fagkyndig Komité særligt opmærksom på, at ingen projekter, der allerede er sat i gang med støtte fra Øjenforeningen, må gå til grunde på grund af manglende finansiering.

Alle indkomne projekter bliver vurderet på baggrund af en række kriterier, som hovedbestyrelsen har opstillet for Fagkyndig Komité. Kriterierne inkluderer blandt andet følgende:

- Hvorvidt projektet er relevant. Det vil sige, i hvilken grad projektet tilgodeser forebyggelse og helbredelse af øjensygdomme.
- Hvorvidt projektet er klart formuleret med hensyn til hypotese.
- Hvorvidt den valgte metode er egnet til verificering af hypotesen.
- Hvorvidt projektet er originalt.
- Hvor væsentlig en viden projektet bidrager med.
- Hvor bredt projektet tilgodeser øjensygdomme i befolkningen.
- Om budgettet er klart og gennemskueligt.
- Hvorvidt igangværende projekter har god fremdrift.

Forskningsstøtten i 2023 er budgetteret til 6 millioner kroner. Forhåbentligt vil det også i fremtiden være muligt at nå dette niveau – og gerne endnu højere, hvis de økonomiske muligheder tillader det.

Oplysning og information

Øjenforeningens oplysningsaktiviteter falder i fire hovedkategorier: medlemsbladet VÆRN OM SYNET, brochurer, informationsmøder og hjemmesiden ojenforeningen.dk. Hertil kommer andre aktiviteter som sociale medier, kampagner, annoncering med mere.

FOTO: BÜRO JANITZEN

VÆRN OM SYNET

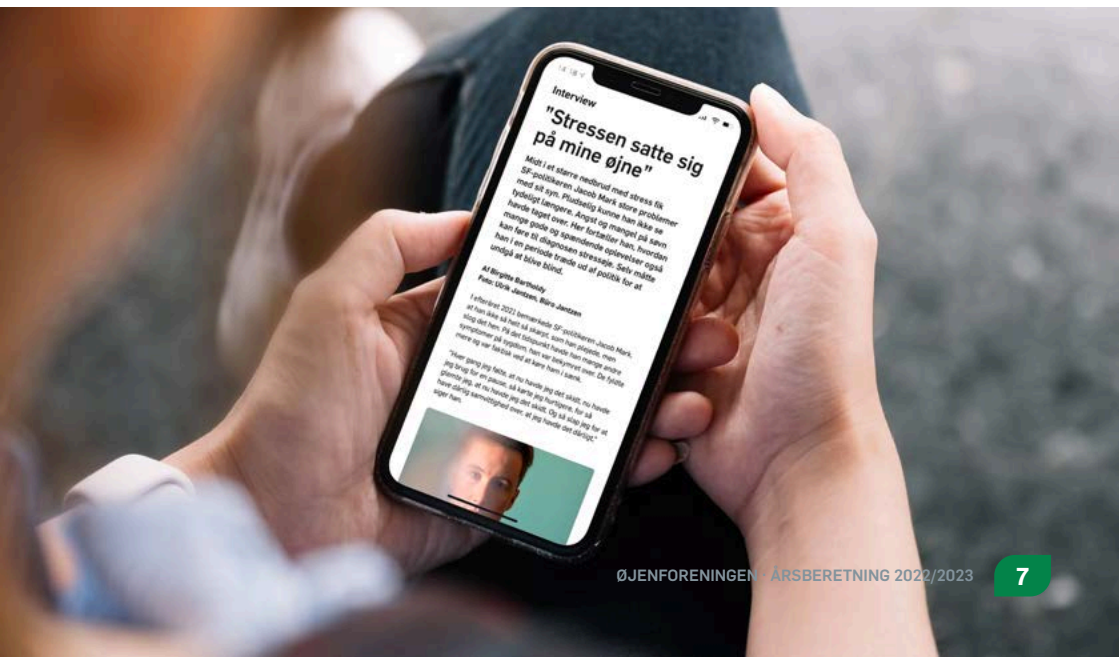
Udover muligheden for at tale med en øjnlæge inden for en uge er medlemsbladet VÆRN OM SYNET det mest tydelige medlemsgode. Det udsendes fire gange årligt til foreningens medlemmer. Flertallet af virksomhedsmedlemmerne modtager flere blade, der uddeles til patienter og kunder. Alle artikler fra medlemsbladet offentliggøres også på foreningens hjemmeside, typisk en måned efter offentliggørelse i medlemsbladet.

Trykplaget er i dag cirka 11.000 eksemplarer. Fra tidligere Gallupundersøgelser ved vi, at hvert blad læses af cirka tre personer, hvorfor læsertallet anslås til cirka 33.000 per blad. Hertil kommer læsere på hjemmesiden – et sted, hvor bladindholdet har et meget langt liv.

Indhold fra VÆRN OM SYNET spiller en væsentlig rolle på hjemmesiden – og udgør i store tal en tredjedel af hjemmesidens trafik. I hele 2022 blev artiklerne vist 364.711 gange. Det vil sige, vi opretholder det rekordstore antal visninger fra 2021.

Ved repræsentantskabsmødet i 2022 blev det nævnt, at sekretariatet arbejdede på en løsning, der i højere grad end udsendelsen af cd-rom'er kunne imødekomme de ønsker og behov, foreningens svagsynede medlemmer har. Som noget nyt sender vi nu en særudgave af bladets artikler i en mail, der også indeholder preview-links til artiklerne på hjemmesiden. Særudgaven består af pdf'er, der er optimeret til oplæsning via en oplæserfunktion på smartphones. De er opsat i én spalte med sort tekst på hvid baggrund. Links går til artiklerne på hjemmesiden, hvor man kan finde blad-pdf'er (samme layout som i bladet) og lydfileerne fra Nota, der stadig indlæser alt indhold fra bladet. På denne måde giver vi vores medlemmer adgang til webindholdet inden den egentlig webpublikation, der typisk først finder sted en måned efter bladets udgivelse.

E-mailformatet er blevet udviklet i et frugtbart samarbejde med en bruger, der også er medlem af repræsentantskabet, vores grafiker og

sekretariatet. Tilbagemeldingerne på den nye medlemsservice har, efter de to første udsendelser, kun været positive. Vi glæder os til at udbrede det nye format yderligere.

I 2022 havde Øjenforeningen 40-års jubilæum. Det valgte vi blandt andet at markere ved at lade årets sidste blad (4/22) være en jubilæumsudgave.

Øjenforeningen blev stiftet den 10. november i Venstres gruppeværelse på Christiansborg. Kort efter blev den imponerende skare af politikere, øjenlæger og fremtrædende personer, der støttede op om sagen, samlet og fotograferet. Her ses blandt andre K.B. Andersen, Inge Krogh, Torben Lund, Yvonne Herløv Andersen og Ove Sprogøe.

I bladet ser vi i artikler tilbage på, hvordan synet for 40 år siden kom på dagsordenen. Vi fortæller om de politikere og andre meningsdannere, der dengang var med til at stifte foreningen, og som bakkede op om foreningens arbejde. Vi beskriver den rivende udvikling på øjenområdet siden 80'erne frem til i dag, hvor langt flere med en øjensygdom kan hjælpes og være seende hele livet.

FOTO: BÜRO JANTZEN

Med Øjenforeningens fokus på uddeling af forskningsmidler, politisk arbejde og formidling af evidensbaseret viden på øjenområdet har Øjenforeningen i høj grad været med til at facilitere denne udvikling. I artiklen 'Vi kan få blinde til at se' fortæller vi om, hvad der forventes at ske i de kommende år inden for behandling af øjensygdomme. På den baggrund forventer vi, at jubilæumsbladet også kan indgå i flere sammenhænge blandt andet som informationsmateriale i forhold til eksterne samarbejder.

Vi udvikler løbende udtrykket og indholdet i medlemsbladet. I 2022 har vi videreudviklet interviewformatet med personer, der er kendt i en bredere offentlighed, ved for eksempel at lade dem fortælle om deres egen oplevelse med at have fået en øjensygdom. Vi formidler på den måde vigtig viden om øjensygdomme kamoufleret som kendisstof. I 2022/2023 har vi interviewet forfatter Knud Romer, kunstmaler Thomas Kluge, tv-værten Bubber samt folketingspolitiker Jacob Mark og har samtidig formidlet viden om grøn stær, om at tage sit syn for givet, vigtigheden af jævnligt at teste sit syn og om øjensygdommen årehindelækage – også kaldet stressøje.

Professoren og patienten og gode guider

Formatet med at interviewe både en professor og en patient i samme artikel har vi bibeholdt i 2022-2023. Via formatet kan vi formidle den nyeste forskning, så den bliver vedkommende og let tilgængelig for læserne. Vi bringer fortsat klassiske artikler om øjensygdomme og guider om mere almindelige øjenudfordringer. Guiderne adskiller sig fra de klassiske artikler ved mere at have karakter af forbrugerstof. I løbet af året har vi blandt andet bragt artiklerne: 'Briller, kontaktlinser eller øjenoperation?', 'Valg af brilleglas' og 'Synstest hos optiker eller øjenlæge?'

Det gode, gennearbejdede indhold fra VÆRN SOM SYNET bringes også på hjemmesiden, hvor det i mange tilfælde opnår flere læsere end på tryk. Ved at genbruge indhold fra medlemsbladet på nettet optimerer vi både den tid og de ressourcer, vi bruger på at udvikle det gode indhold.

Det er i 2022 lykkedes os at få flere læsere ved at 'time' udgivelsen af artikler på egne platforme. Et godt eksempel er vores interview med folketingspolitikeren Jacob Mark, som vi bragte i forbindelse med udgivelsen af hans bog 'Fartblind'. Samtidig udgav vi en opdateret artikel om årehindelækage, som var det, der havde ramt den folkekære

politikere. Ved at gå i dialog med Jacob Marks forlag, Gyldendal, fik Øjenforeningen eksklusiv tilladelse til at bringe patienthistorien et par dage før selve udgivelsen af bogen. Vi kommunikerede samtidig historien på flere af Øjenforeningens platforme (inklusive LinkedIn og Facebook), hvilket resulterede i flere læsere. I dag ligger øjenforeningen.dk meget højt i Googles søgeresultater, hvis man søger på kombinationer af ordene Jacob Mark og stress, øje, syn eller blind.

For at beskytte medlemsbladene distribueres de fortsat med et papiromslag. Det giver både mulighed for at lave indstik – for eksempel op til jul – og mulighed for at fremhæve mere af bladets indhold, end bladforsiden tillader. Det har vi blandt andet gjort med årets to store kampagner 'Er du blind for grøn stær?' og 'gratissynstest.dk'. Begge kampagner benyttede sig af kendisambassadører, og ved at vise dem på omslaget gav vi kampagnerne ekstra synlighed.

De samlede omkostninger til VÆRN OM SYNET var i 2022 757.000 kroner, hvilket er 190.000 kroner højere end i 2021. Distributionsomkostninger har i 2022 været væsentlig højere end tidligere, ligesom papirpriserne (og dermed trykomkostningerne) også har været markant højere end tidligere. Distributions- og papir/tryk-omkostningerne er i 2022 henholdsvis 102.000 kroner og 15.000 kroner

FOTO: BÜRO JANITZEN

højere end i 2021. For få år tilbage afsøgte vi forskellige mulige distributionsformer og har valgt den eneste løsning, der kan efterkomme alle vores ønsker (levering hos både private og virksomheder og forsendelser til udlandet). Vi er i sekretariatet meget opmærksomme på at vælge de udgivelsesdatoer, der gør, at vi kan få den billigst mulige udsendelse gennem 'sorteret magasinpost'. Yderligere er flere af de gode kendisfotos, der blev taget til jubilæumsnummeret, også anvendt i kampagneøjemed, hvorfor fotoomkostningerne er ekstraordinært høje i 2022. I 2022 har vi også betalt for flere artikler end i tidligere år, da vi nu i højere grad benytter journalister som skribenter.

Informationsbrochurer

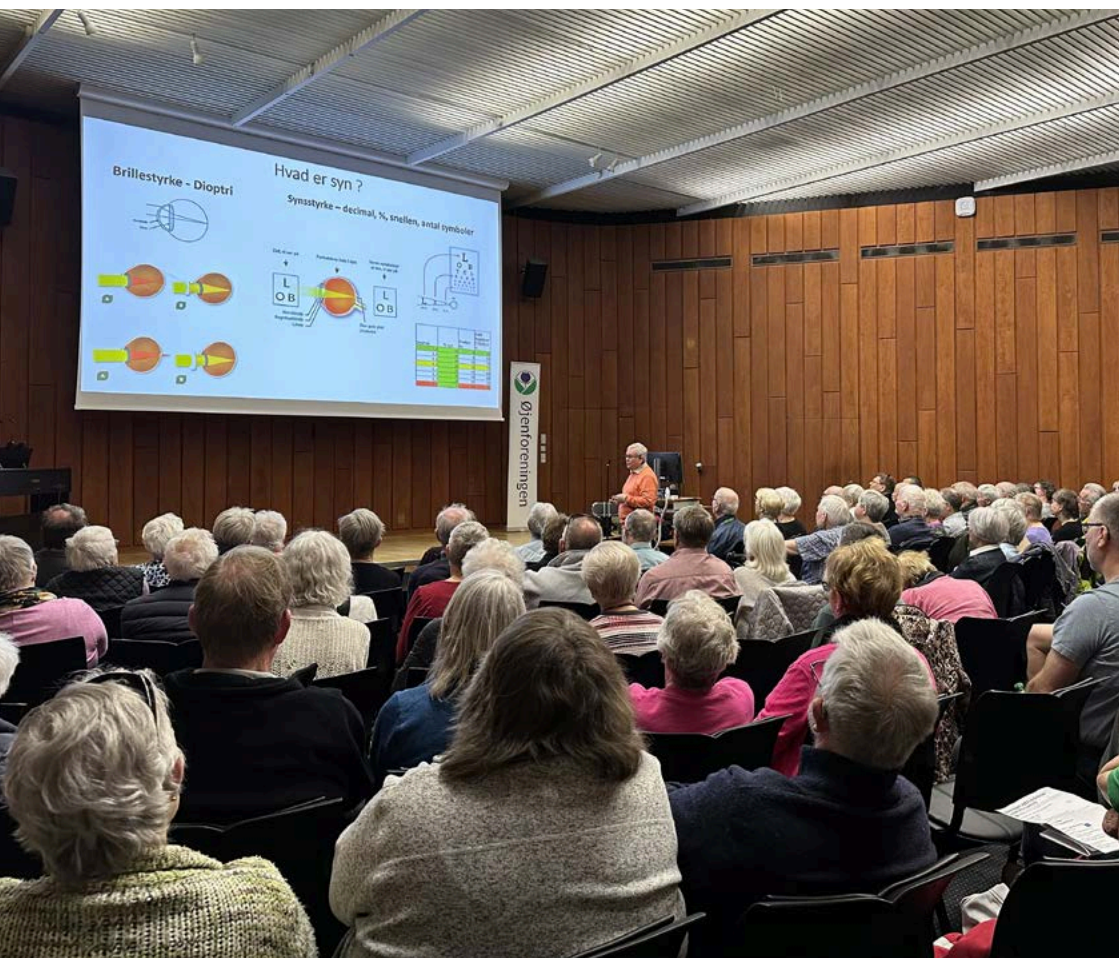
Øjenforeningens informationsbrochurer er med tiden næsten blevet en institution i sig selv og tæller for tiden 18 titler om synet og øjensygdomme. Hertil kommer en hvervebrochure og en testamentebrochure. Alle brochurerne opdateres løbende i sekretariatet. Det kræver en del ressourcer at inkorporere ny viden og lovgivning.

Brochurerne uddeles i stor stil via hospitalernes øjenafdelinger og hos de praktiserende øjnlæger. En del optikerforretninger servicerer også deres kunder ved at uddele informationsbrochurerne. Alle brochurer er også tilgængelige på Øjenforeningens hjemmeside. Her udgør de en væsentlig del af de materialer, der læses. I lighed med tidligere år udgør brochurelæserne cirka 20 pct. af hjemmesidens brugere.

Informationsmøder

Informationsmøder er en grundpille i Øjenforeningens oplysningsarbejde. I 2022 er der igen blevet afholdt medlemsaktiviteter over hele landet. Lokalafdelingerne har været gode til igen at skruer op for de fysiske informationsaktiviteter oven på den ufrivillige pause, som coronapandemien medførte.

FOTO: ØJENFORENINGEN

Ojenforeningen.dk

2022 blev igen et rekordår for Øjenforeningens hjemmeside: For første gang besøgte flere end 725.000 hjemmesiden. Det er en vækst på cirka 20 pct. i forhold til de 600.000, der benyttede hjemmesiden i 2021. I alt læste de besøgende 1,2 millioner sider – hvilket er en fastholdelse af det rekordhøje niveau i 2021.

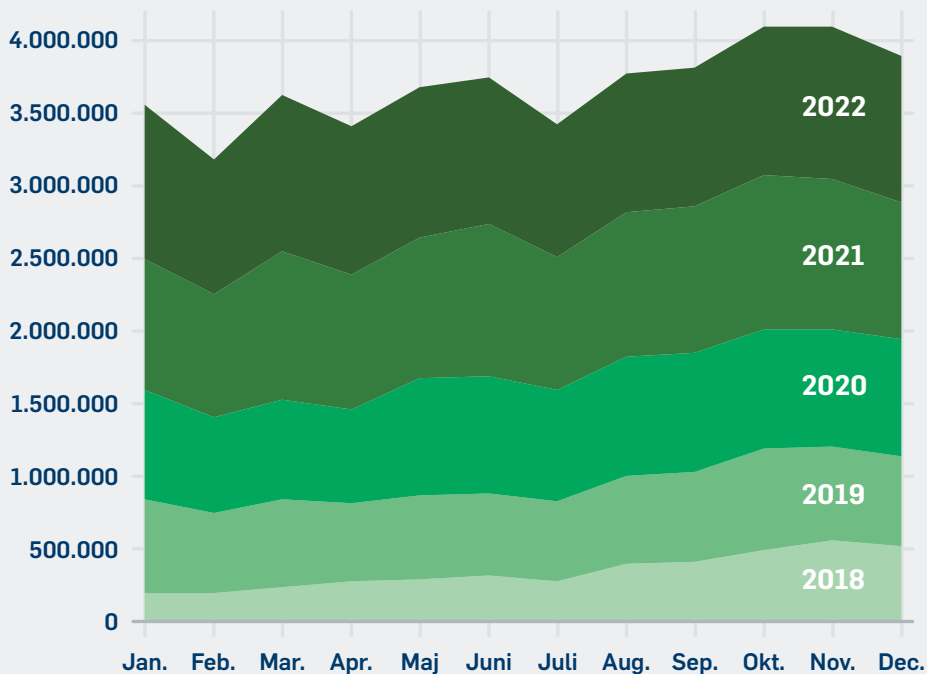
80 pct. af Øjenforeningens trafik kommer fra Google. I gennemsnit blev Øjenforeningen i 2022 vist mere end 1 million gange i Googles søgninger per måned. Med andre ord spiller Google en afgørende rolle for Øjenforeningens synlighed. Tidligere var andelen af de besøg, der kom fra Google til ojenforeningen.dk, endnu højere. I 2022 ses en ny markant tendens: Der er sket en væsentlig stigning i andelen af besøgende, der går direkte ind på Øjenforeningens hjemmeside. I 2022 var det 12 pct. af de besøgende, der skrev ojenforeningen.dk direkte ind i deres browser. Det er mere end en fordobling set i forhold til 2020, hvor det kun var 5 pct. af de besøgende, der gik direkte til Øjenforeningens hjemmeside. Det er særligt imponerende, at der er sket en stigning på 140 pct., når det samlede antal besøg i samme toårige periode er steget med 47 pct. (fra 500.000 til 725.000). Dette tyder på, at Øjenforeningens brand er blevet mere kendt i offentligheden. De resterende 8 pct. af det samlede antal besøgende på hjemmesiden kommer fra kampagner, links fra andre hjemmesider og sociale medier.

Ikke alene formår vi at fastholde den trafik, der er på ojenforeningen.dk – vi formår også at udbygge den. Det er et konkurrencepræget søgemarked, hvor der er mange andre aktører, der ønsker at gøre sig gældende. Den samlede markedsværdi af Øjenforeningens hjemmesidetraffic (den pris, vi skulle have betalt, hvis vi alene have benyttet Google Ads til at generere hjemmesidetraffic) løber op i 5,4 millioner kroner.

Det gode kerneindhold på hjemmesiden er forudsætningen for vores internetsucces. Det består af:

1. Artikler, der besvarer borgernes spørgsmål om deres syn og øjne.
2. De gennemarbejdede og dybdegående brochurer om synet generelt og de mest udbredte øjensygdomme.
3. Hjælp til at finde en øjenlæge, optiker eller synsrådgivning.

Synlighed på Google

Disse tre indholdsområder er en central drivkraft i arbejdet med at synliggøre alt indhold fra øjenforeningen.dk. Øjenforeningens indhold er, i modsætning til vores konkurrenters, rigt illustreret. Illustrationerne er med til at gøre indholdet både mere forståeligt og let tilgængeligt. Artiklerne tiltrækker cirka hver tredje besøgende på hjemmesiden (32 pct.). Brochurerne tiltrækker cirka hver femte besøgende på hjemmesiden (17 pct.). Hjælp til at finde en øjenlæge, optiker eller synsrådgivning tiltrækker knap hver syvende besøgende på hjemmesiden (13 pct.).

Øjenforeningen.dk og gratissynstest.dk er fortsat cookiefrit område. Det vil sige, at ingen kommercielle aktører kan spore brugerne og eksponere dem for reklamer.

Der kan ikke være tvivl om, at hjemmesiden i dag er et solidt aktiv i forhold til at øge kendskabet til Øjenforeningen. Den øgede synlighed, som Øjenforeningen opnår via hjemmesiden, gør os mere konkurrencedygtige i kampen om opmærksomhed fra gavgivere og strategiske aktører på øjenområdet, hvilket betyder, at det bliver lettere for Øjenforeningen at indgå aftaler med nye samarbejdspartnere.

Sociale medier

Udover en traditionel Facebook-side med opslag har Øjenforeningen tre Facebook-grupper: to lukkede grupper for henholdsvis personer med synsproblemer og pårørende til øjenpatienter (alle er velkomne, men det kræver optagelse i grupperne af en moderator) og en åben gruppe om børn og grå stær. Det er journalist Susanne Meelbye, der fra Aarhus (men i tæt dialog med sekretariatet) styrer Øjenforeningens tilstedeværelse på Facebook. Der har det seneste år været en stabil vækst i personer, der følger Øjenforeningen. Alle aktive i Øjenforeningen, der har en profil på Facebook, opfordres til at følge Øjenforeningen, da et højt antal følgere er med til at øge udbredelsen af den indsats, der ydes på det sociale medie.

Også LinkedIn er en platform, som Øjenforeningen har stor succes med at bruge. Her udnytter vi mediets særlige styrke i forhold til at nå ud til specifikke målgrupper. For eksempel havde et LinkedIn-opslag om Øjenforeningens direktør, Marijke Vittrup, og øjenlæge og professor Miriam Kolkos møde med sundhedsminister Magnus Heunicke en rækkevidde på over 16.000 personer og nåede derved ud til et bredt netværk af beslutningstagere på sundhedsområdet.

På LinkedIn formår vi – helt gratis – at komme bredt ud. LinkedIn har fortsat vores bevågenhed, og vi vil fortsætte med at slå relevant indhold op her. Efter et meget omtalt ejerskifte af mediet Twitter synes LinkedIn yderligere at have overtaget noget af den aktivitet og debat, der tidligere udspillede sig på Twitter.

Kampagner

En måde, hvorpå vi kan komme i kontakt med borgere, der ikke nødvendigvis er opmærksomme på Øjenforeningen eller deres syn i al almindelighed, er ved at kommunikere via kampagner.

Er du blind for grøn stær?

I foråret 2022 gennemførte Øjenforeningen oplysningskampagnen 'Er du blind for grøn stær?'. Udover en mindre pr-del, der kastede flere artikler om grøn stær af sig, kørte kampagnen primært på Facebook, hvor den nåede ud til cirka 1.250.000 borgere. I alt blev kampagneopslagene vist mere end 2 millioner gange. At antallet af visninger er højere end rækkevidden, skyldes, at den samme person godt kan være blevet eksponeret for flere kampagneelementer. I efteråret 2022 kunne vi endvidere lave to flyers til de to optikerkæder Louis Nielsen og Synoptik, der stadig har dem stående i deres butikker og skaber synlighed for både kampagnen og Øjenforeningen. Kampagnen kan stadig ses på siden [→ ojenforeningen.dk/klap](https://ojenforeningen.dk/klap)

Tjek dit syn

Øjenforeningen og Optikerforeningen valgte igen i 2022 at arbejde tæt sammen om at markere Verdens Synsdag den 10. oktober. Det blev til en ny udgave af den landsdækkende kampagne 'Tjek dit syn'.

Tjek dit syn-kampagnen er vores bidrag til The International Agency for the Prevention of Blindness' (IAPB's) kampagnetema #LoveYourEyes, der var en gentagelse af temaet fra 2021. Derfor kunne årets kampagne i høj grad udnytte meget af det tidligere udviklede materiale. Herudover blev hjemmesiden flyttet over på en mere sikker og cookiefri platform. Yderligere blev også Øjenforeningens gratis onlinesynstest integreret i tjekditsyn.dk.

I lighed med de seneste år har vi valgt at afvikle en 100 pct. digital kampagne. Udover tjekditsyn.dk ses kampagnen på Facebook. Årets kampagne nåede længere ud end sidste år: Flere end 170.000 personer blev eksponeret for kampagnen i 2022 mod godt 89.000 i 2021. Dette selvom budgettet for de to år var på samme niveau.

Det er oplevelsen i både Optikerforeningen og Øjenforeningen, at den årlige markering af Verdens Synsdag er en god måde at hylde synet på og gøre en fælles indsats for, at folk husker at tjekke deres syn, så de kan se hele livet.

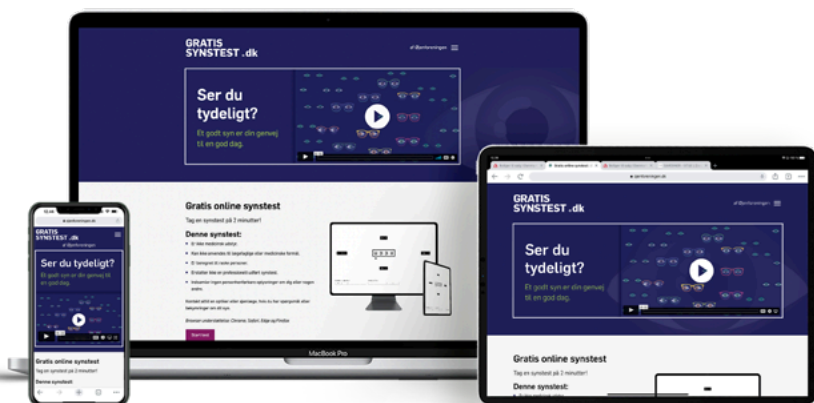

FOTO: BÜRO JANTZEN

Gratissyntest.dk

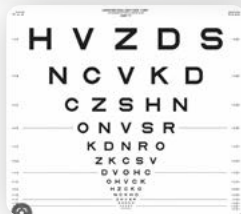
Øjenforeningens 40-års jubilæum valgte vi at markere med lanceringen af en nyudviklet, lægevalideret, gratis onlinesyntest: [gratissyntest.dk](https://www.gratissyntest.dk). Udover omtale i Øjenforeningens blad, VÆRN OM SYNET, og en prindsats blev jubilæet markeret med en billedbåren kendiskampagne på Facebook, Instagram og Snapchat. Her reklamerede vi for testen med teksten: "Nemt, hurtigt og gratis. Test selv dit syn på [gratissyntest.dk](https://www.gratissyntest.dk). En test udviklet af øjenlæger". Teksten optrådte sammen med sort-hvide fotos af de fire ambassadører og Øjenforeningens direktør. Alle medvirkende optrådte i tre forskellige positurer, og følgende tekster var indlejret i kampagnebillederne: "Ser du tydeligt?, Har du brug for briller?, Har du selv testet dit syn?"

Kampagnen blev vist flere end 750.000 gange på sociale medier. Alle aktiviteter i kampagnen var medvirkende til en større, målbar effekt i antallet af besøgende på [gratissyntest.dk](https://www.gratissyntest.dk). Alene omtalen i Politiken gav 1.200 besøg, og omtalen i DR gav 6.000 besøg. Siden lanceringen af [gratissyntest.dk](https://www.gratissyntest.dk) indtil nu (cirka seks måneder) har cirka 35.000 brugere besøgt hjemmesiden. Heraf har 22.000 taget testen.

Tak for samarbejdet til kampagnens ambassadører: Bubber, tv-vært, Vincent F. Hendricks, filosof og professor, Camilla Linnemann, journalist og forfatter, og Sherin Khankan, imam og direktør.

Danmark tester synet

Sygeforsikringen "danmark" har via initiativet Sundheds-donationer bevilget 2 millioner kroner til en stor landsdækkende oplysningskampagne om synet, hvor befolkningen vil blive opfordret og guidet til at teste deres syn via Øjenforeningens nye, gratis onlinesynstest gratis-synstest.dk. Kampagnen udvikles i tæt samarbejde mellem Øjenforeningen og WeDoCommunication. Kampagnen kommer til at køre i efteråret 2023 og vil kulminere i uge 4, 2024.

Annoncering

Øjenforeningens annoncering kan deles i tre hovedkategorier:

- Printannoncering med fokus på arv
- Annoncering i forbindelse med arrangementer
- Onlineannoncering

Øjenforeningen er økonomisk afhængig af støtte gennem donationer, særligt arvedonationer. Vi ved, at cirka halvdelen af arvedonationerne kommer fra personer, der har været medlemmer. Af samme årsag forsøger vi kontinuerligt at påvirke flere til at donere penge til Øjenforeningen gennem arv.

Dette sker på bagsiden af VÆRN OM SYNET og i vores mange brochurer – samt i diverse avistillæg, hvor fokus er på testamenter og muligheden for at give en del af sin efterladte formue til velgørenhed.

Øjenforeningen er yderligere med i samarbejdet Det Gode Testamente, der opfordrer alle til at indtænke velgørenhed i deres sidste vilje. Det er sekretariatets oplevelse, at vores bidrag til den fælles kampagne er givet godt ud, og vi oplever en stigning i antallet af arvesager, hvor Øjenforeningen optræder sammen med andre organisationer, der ligeledes er en del af Det Gode Testamente.

Annoncer for arrangementer bringes hovedsageligt i lokale gratisaviser. Indrykninger er 100 pct. knyttet til de informationsmøder, der afholdes. Enkelte steder har man med succes annonceret målrettet (alder og geografi) for arrangementer via Facebook.

Øjenforeningen har et såkaldt Google Grant, der giver os mulighed for – uden beregning – at annoncere på Googles platforme. I 2022 resulterede det i 166.000 ekstra eksponeringer og 26.000 ekstra besøgende på hjemmesiden. Skulle vi have betalt for denne trafik, havde prisen været i omegnen af 200.000 kroner. Det er i sig selv flot, at vi kan tiltrække den ekstra trafik, men fordi vi er blevet så gode til at optimere den organiske trafik (som man ikke betaler for), udgør den 'betalte' annoncetrafik stadig kun en lille andel af den samlede trafik til ojenforeningen.dk.

Gør en synlig forskel, når dine øjne lukkes

Med en arvedonation til Øjenforeningen giver du liv til forskning, der fører til bedre behandlinger og færre blinde, så flere kan se hele livet.

Da mit syn blev reduceret fra 40 til 20 pct. på kun to måneder, var min eneste mulighed en celletransplantation på hornhinden. Uden forskning i øjensygdomme havde operationen, der reddede mit syn, ikke været en mulighed.

— Hardy Reibach

Se, hvordan du kan donere, på ojenforeningen.dk/arv eller ring på **33 99 11 00** og lær mere

Øjenforeningen forebygger og bekæmper øjensygdom og blindhed
Kampen om danskernes syn siden 1983

 Øjenforeningen

Interessevaretagelse

Øjenforeningen har interessevaretagelse som et indsatsområde. Ifølge vedtægterne skal Øjenforeningen således "fremme fælles interesser over for myndigheder og andre beslutningstagere på vegne af borgere med synsproblemer eller øjensygdomme og deres pårørende".

Medieovervågning og høringer

Medieovervågning og høringer indgår som en fast bestanddel af interessevaretagelsen. Formålet med medieovervågningen er at følge tæt, hvad der sker inden for sundhedsområdet, og hvad der kommer af nyheder om relevante aktører og deres eventuelle udmeldinger. Særligt fokus er der på, hvad centrale politikere og embedsmænd siger. Det giver løbende anledning til at styrke strategiske alliancer, etablere nye og i det hele taget arbejde på at placere os centralt for at sikre, at øjenområdet tænkes med i udviklingen af sundhedsvæsenet.

En del af interessevaretagelsen sker også gennem høringsvar. Løbende – og det vil sige flere gange om måneden – får vi tilsendt materiale i høring. Det er lige fra forslag til nye love og bekendtgørelser til planer for speciallægepraksis, hvidbøger og en hel del mere. Her har vi stor gavn af vores medlemskab af Danske Patienter, som i de fleste tilfælde koordinerer medlemsforeningernes høringsvar. Især i disse år med nye større initiativer som en sundhedsaftale, kvalitetspakker til kronikere, lov om sundhedsklynger og etablering af nærhospitaler er det vigtigt at være med, når tingene sker.

Med den Sundhedsstrukturkommission, som SVM-regeringen har nedsat, bliver sundhedsvæsenets struktur endevendt. Kommissionen har fået til opgave at komme med modeller til, hvordan sundhedsvæsenet gennem strukturelle ændringer kan anvende kapaciteten bedre. Kommissionen skal komme med sin rapport inden sommerferien 2024. Målet er, at den kan omsættes til lovinitiativer i folketingsåret 2024/25.

Danske Patienter

Udover høringer varetager vi også øjenpatienters interesser på andre områder gennem vores medlemskab af Danske Patienter. Danske Patienter taler til politikerne med én stemme på vegne af 23 patientforeninger. Det giver en styrke, vi ikke kan få alene. Vi har sammen med Gigtforeningen taget initiativ til, at Danske Patienter har formuleret en politik for de praktiserende speciallægers område. En sådan har der ikke været tidligere.

Vi har valgt at tage del i Danske Patienters forretningsudvalg for på den måde at kunne præge foreningens politiske arbejde. Medlemskabet af Danske Patienter giver også mulighed for at repræsentere Danske Patienter i forskellige sammenhænge. Derfor sidder vi med følgende steder:

- Følgegruppe til taskforce for indsatser målrettet kronisk sygdom og ulighed i sundhed. Taskforcen indgår som ét initiativ ud af 38 i en national life science-strategi.
- Fagudvalget for øjensygdomme under Medicinrådet.
- Rådet for Lægemiddelovervågning. Rådet rådgiver Lægemiddelstyrelsen i spørgsmål om bivirkninger og andre risici ved lægemidler.

Hvidbog, konference og taskforce

I 2021 fik Øjenforeningen udarbejdet hvidbogen 'Ingen skal miste synet, mens de venter'. Hvidbogen har særlig fokus på, hvor svært det kan være at få en diagnose og komme i behandling i tide for patienter, der rammes af våd AMD.

Hvidbogen og den efterfølgende synskonference har været en stor succes. Danske Regioner nedsatte en taskforce til at se på problemet. Den kom i gang i 2022. Udover Danske Regioner og Øjenforeningen er en bred vifte af aktører inden for øjenområdet med, blandt andet Dansk Erhverv og Optikerforeningen.

Øjenforeningen har for taskforcen præsenteret et konkret forslag om en telemedicinsk sluse. Den skal gennem et samarbejde mellem sygehus og optikere være med til at udvide adgangen til diagnosticering. En enig taskforce bakker op om at igangsætte et forsøg med 5-10 optikerbutikker, hvor der etableres en telemedicinsk sluse til et sygehus.

Danske Regioner har offentliggjort taskforcens afrapportering, og Øjenforeningens forslag om en telemedicinsk sluse er blevet pænt omtalt primært i sundhedsmedier, men også i dagbladet Børsen.

Kampen mod skadelige øjendråber

Øjenforeningen har siden 2017 kæmpet for, at øjendråber med konserveringsmidlet benzalkoniumklorid, BAK, udfases der, hvor der er BAK-frie alternativer. BAK er det aktive stof i Rodalon. BAK i øjendråber øger risikoen for bivirkninger.

Lægemiddelstyrelsen har ikke villet acceptere, at øjendråber med og uden BAK har forskellig risikoprofil. Vi har presset på, og i 2023 har Lægemiddelstyrelsen ændret holdning. Lægemiddelstyrelsen anerkender nu, at BAK-holdige og BAK-frie øjendråber har forskellig risikoprofil. Før blev BAK-holdige og BAK-frie øjendråber ligestillet. Det bliver de ikke mere. Nu skal øjenlægen tage stilling til, om patienten har risiko for bivirkninger eller ikke kan tåle BAK-holdige dråber.

Aktuelt

Nu kan patienter være sikre på at undgå toksiske øjendråber

Lægemiddelstyrelsen ophæver generisk substitution mellem øjenpræparater med og uden konserveringsmidlet BAK. Det kan betale sig at råbe op som læge, siger professor og formand for Dansk GlaukomSelskab. Men BAK skal helt ud af øjendråber til kronisk behandling, mener hun og Øjenforeningen. Lægemiddelstyrelsen skriver, at det længe har været muligt at undgå BAK.

Professor Miriam Kolko har længe kæmpet indod konserveringsmidlet BAK i kopiproduktet sammen med Øjenforeningen. Foto: Charlotte Trippelt.

Kampen for BAK-frie øjendråber fortsætter. Vi arbejder for, at prisforskellen mellem de to typer øjendråber bliver udlignet gennem medicintilskud. I dag betaler patienter en højere pris for BAK-frie øjendråber.

Overordnet arbejder vi for, at Lægemiddelstyrelsen sætter sig det mål at udfase anvendelsen af BAK-holdige øjendråber, hvor der findes BAK-frie alternativer.

Dialogmøder med centrale aktører

Det er vigtigt for os at vide, hvordan patienterne modtager behandling og hjælp i sundhedsvæsenet, både på sygehuse, i specialpraksisser og i kommunerne. Den viden skal vi anvende i vores politiske arbejde, når vi konkret skal pege på, hvor der er problemer, og hvad der kan gøres bedre for patienter, der rammes af en øjensygdom eller lever med synstab. Vi har derfor gennemført dialogmøder med Dansk Oftalmologisk Selskab (DOS), Danske Øjenlægers Organisation (DØO), Optikerforeningen, Serviceforbundet og Sammenslutningen af Danske Tale- Høre- og Synsinstitutioner (DTHS), suppleret med et møde med professor emeritus og debattør Frede Olesen. Det er der kommet gode møder og viden ud af. Resultatet af møderne kommer til at indgå som grundlag for det politiske arbejde.

Foranalyse af de praktiserende øjenlægers område

I vores hvidbog 'Ingen skal miste synet, mens de venter' (2021) dokumenterede vi, hvordan ventetider hos de praktiserende øjenlæger kan være en risiko for øjenpatienter, der har behov for hurtig udredning og behandling. Vi dokumenterede også, at der er for lidt politisk fokus på, hvordan kapaciteten skal udvikles, for at den kan følge med behovet. Derfor arbejder vi for, at der politisk tages initiativ til at gennemføre en analyse af, hvordan de praktiserende øjenlægers område er struktureret, for at kunne pege på, hvordan det kan udvikles hurtigere, så kapaciteten kan følge med behovet.

KILDE: SUNDHEDSMONITOR 25. JANUAR 2023

The screenshot shows a news article interface. At the top left, it says 'DEBAT 25. JAN. 2023 KL. 04.00'. Below that is the author's name 'MARIJKE VITTRUP' and her title 'Direktør, Øjenforeningen'. There is a link to 'LÆS ARTIKLEN SENERE' and social media icons for Facebook, Twitter, LinkedIn, Email, and Print. On the left side, there is a sign-up box for 'FÅ SUNDHEDSMONITOR I DIN INDBAKKE' with a description of the newsletter and a 'Tilmeld' button. The main article title is 'Debat: Her er de oplagte opgaver for en ny strukturkommission'. The text of the article begins with 'I Øjenforeningen ser vi frem til at følge kommissionens arbejde. Vi håber, at det kan give et konstruktivt grundlag for den løbende forandring og tilpasning af sundhedsvæsenet, skriver direktør Marijke Vittrup.' Below the text, there is a section for 'AUTOMATISK OPLÆSNING' with a play button icon. The text continues: 'Sidste år så vi to nydannelser i sundhedsvæsenet: Sundhedsklynger og nærhospitaler. I flere år op til nydannelserne blev vedtaget, havde man sagt: Der kommer en reform. Da nydannelserne var en realitet, var der få, der anvendte karakteristikken reform længere. Al den tid, hvor der blev snakket reform, fik man det indtryk, at der ikke blev taget nogen større initiativer til at forstå og analysere'.

For at motivere til, at der politisk tages et initiativ til en sådan analyse, har vi sat en foranalyse i gang. En ekstern rådgiver med dyb indsigt i sundhedsvæsenet har ansvaret for analysen. Med foranalysen i hånden vil vi arbejde for, at man politisk vælger at tage problemstillingen op og gør opgaven til en del af Sundhedsstrukturkommissionens arbejde. For selvom Sundhedsstrukturkommissionen har fået til opgave at se på hele sundhedsvæsenet, så er der dog én undtagelse: Den skal ikke se på de praktiserende speciallægers område.

Politikermøder

Vi er løbende i kontakt med udvalgte sundhedsordførere og regionspolitikere. I perioden har vi også haft møde med daværende sundhedsminister Magnus Heunicke. I vores dialog med politikere gør vi særligt opmærksom på problemet med kapaciteten hos de praktiserende øjenlæger, og at området er politisk overset. Som nævnt ovenfor skal Sundhedsstrukturkommissionen ikke se på de praktiserende speciallægers område, selvom der i kommissoriet står, at det er hele sundhedsvæsenet struktur, der skal endevendes.

Vi deltager løbende i den politiske debat om udviklingen af sundhedsvæsenet. Vi har bidraget med indlæg til Altinget og Sundhedsmonitor, der begge er medier, som følger sundhedsområdet tæt. Vi har blandt andet skrevet om kvalitetspakker for kronikere, om nærhospitalet og sundhedsklynger. Formålet er at blive en opinionsdanner inden for sundhedsområdet. Vores indlæg anvender vi også aktivt i det politiske arbejde i vores dialog med politikere.

Anden presseomtale

Året bød på en rekordstor presseomtale i de største landsdækkende medier. Øjenforeningens historier blev også til citathistorier i landsdækkende medier og indgik som en samlet strategisk pr-indsats, der øgede rækkevidden af Øjenforeningens kernebudskaber om øjsundhed.

Kampagnen 'Er du blind for grøn stær?', der kørte i foråret 2022, kastede flere historier om grøn stær af sig. Mest bemærkelsesværdig er Ritzau Fokus' store artikel om grøn stær. Artiklen støttede op om kampagnens formål om at oplyse den generelle befolkning om grøn stær. En bred palette af print og onlinemedier, der har en aftale med Ritzau, valgte at bringe artiklen. Herudover blev kampagnen også bemærket af mediebranchens egne blade.

I 2022 har Øjenforeningen igen bidraget til de landsdækkende mediers nyheder om ventelister og behandlingsgarantien. Når vi udtaler os, fremhæver vi øjenområdet som eksempel, og vi har været en del af historier både på TV2 og i DR's TV Avisen.

Pr-indsatsen i forbindelse med lanceringen af den gratis onlinesynstest, gratissynstest.dk, gav en større omtale i Politiken. Mediet bragte historien både på web og i print.

KILDE: POLITIKEN.DK, 10. NOVEMBER 2022

Begge versioner havde et link til synstesten, hvilket også gav et stort antal besøgende til testen.

Øjenforeningens fokus på behandling af nærsynede børn har i hele 2022-2023 også kastet meget medieomtale af sig. DR satte i slutningen af juli 2022 i TV Avisen og på DR.dk fokus på det stigende antal nærsynede børn og unge med blandt andet Øjenforeningen som kilde. Efter udgivelsen af artiklen om nye behandlingsformer til nærsynede børn (bragt i VÆRN OM SYNET 4/2022) valgte flere medier, blandt andre Berlingske og Ekstra Bladet, at lave citathistorier, der var baseret på Øjenforeningens medlemsblad. Desuden betød artiklen en større omtale i DR's TV Avisen med artikler på DR.dk og i DR P4 Uhørt.

VÆRN OM SYNET 4/2022. FOTO: BÜRO JANNTZEN

INTERVIEW

"Nu kan vi skrue op for behandlingen af nærsynede børn"

Djænlæge **Nina Jacobsen** mener, at tiden er inde til at skrue op for forebyggelse og behandling af nærsynethed hos børn. Helt banebrydende er der nemlig nu tre forskellige behandlingstilbud til rådighed, der i videnskabelige studier har vist sig effektive. "Nu kan vi få de gode tilbud udbredt og sat i system, så vi kan bremse og måske endda forhindre nærsynethed hos børn," siger hun.

af Birgitte Bartholdy · Foto: Kasper Witte, Büro Jantzen

I MANGE ÅR kunne nærsynethed (myopi) hverken behandles eller forebygges. Trods omfattende forskning kom man ingen vegne. Blev man nærsynet som barn, kunne man få briller eller kontaktlinser, og oftest blev nærsynetheden værre med årene.

"Men i løbet af de sidste fem-ti år er der sket en fantastisk udvikling," fortæller øjenlæge Nina Jacobsen.

Hun var i september på en stor kongres om nærsynethed i Rotterdam i Holland, hvor optometriister, biologi og øjenlæger fra hele verden delte af deres viden om fremkviemene.

"Der blev det understreget, at vi i dag kan gøre meget for at nedsætte graden af nærsynethed og måske forhindre den. Nu skal vi så bare hørte hjemme blive bedre til at udbrede de forskellige behandlingsformer og udvikle flere retsøjler for dem og forebyggelsen, så mange flere får glæde af den. Det er den opgave, der står foran os."

Men ved ikke præcis, hvor mange nærsynede der er i Danmark, siger Nina Jacobsen. Kun ved man, at det langhåttede står så slemt til som i Øst- og Sydostasien. Her er der ifølge hende tale om en epidem, op imod 70-80 pct. og nogle steder endda 90 pct. af børnene bliver nærsynede. Et stykke tid, at omkring 20 pct. får den høje myopi så mere end 6 sekunder. Ikke at det er det et handikap at være så nærsynet, men har også højere risiko for at få alvorlige øjensygdomme og andre komplikationer.

"I dag går man ud fra med et slag på tasken, at cirka 20 pct. af de unge er nærsynede"

I de seneste par år er der sket store fremskridt i forhold til at forebygge og behandle nærsynethed hos børn. Hvert femte menneske 20 pct. af de unge at være nærsynede.

2022 4 2022 15

JP/ Politiken Børneavisen skrev også om nærsynede børn med Øjenforeningen som kilde. Århus Stiftstidende bragte i januar 2023 en artikel, hvor Øjenforeningen manede til besindighed i forhold til operationer for brillefrihed. I marts satte BT fokus på ventetid til øjenlæger og muligheden for at kunne komme forrest i køen hos enkelte privatpraktiserende øjenlæger. Også her udtalte Øjenforeningen sig. I en opfølgende artikel henviste sundhedsminister Sophie Løhde i en skriftlig kommentar til BT: "Jeg synes faktisk, at det er uetisk, og jeg kan også forstå, at Øjenforeningen finder det kritisabelt." Øjenforeningen har også i 2022-2023 formidlet ekspertviden i artikelguider om øjensygdomme til både Ekstra Bladet og BT.

Samlet set oplevede Øjenforeningen igen stigende interesse fra medier, der vil benytte Øjenforeningens viden på øjenområdet. Vi oplever en god respons på at stå til rådighed og hurtigt kunne servicere medier med interviews, cases, kilder, statistik og grafik – med det formål at få vigtige historier om øjensundhed eksponeret bredt. I 2023/2024 vil vi fortsat have fokus på at understøtte den udvikling.

Indsamling

Øjenforeningen modtager kun beskedne offentlige tilskud. Vi er derfor fuldkommen afhængige af støtte fra private, virksomheder og fonde.

Når øjenforeningen.dk i dag er befolkningens foretrukne hjemmeside, når de søger viden om syn og øjne, øger det vores mulighed for at forbedre medlemmernes loyalitet og højner samtidig Øjenforeningens evne til at tiltrække gaver fra private, virksomheder og fonde, testamentariske gaver og offentlig støtte.

Offentlig støtte

Sekretariatet søger de relevante offentlige puljer i henholdsvis Slots- og Kulturstyrelsen samt Sundheds- og Ældreministeriet. Der er tale om Bladpuljen, Driftspuljen og Aktivitetspuljen. Vi har ingen indflydelse på, hvilke beløb der tildeles. I 2022 har vi modtaget 70.000 kroner mere i støtte fra Bladpuljen, Driftspuljen og Aktivitetspuljen end i 2021.

SUNDHEDSMINISTERIET

Driftspuljen

MINISTERIET
SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN

Bladpuljen

SUNDHEDSMINISTERIET

Aktivitetspulje

Arvemidler

Der er sket en væsentlig stigning i arveindtægterne for 2022, der nærmest er tidoblet i forhold til 2021. I 2022 bidrog arveindtægterne med 5,2 millioner kroner mod 0,6 millioner kroner i 2021.

Ved udgangen af 2022 har vi endvidere kendskab til mange uafsluttede sager, hvor Øjenforeningen optræder som arving eller legatar, hvorfor der er begrundet håb om, at arveindtægterne i 2023 også vil være betydelige, selvom testamentariske gaver er notorisk svære at planlægge efter. Gennem annoncering og medlemskab af Det Gode Testamente tilskynder foreningen til, at borgere vil betænke os, når de beslutter, hvordan deres arvemidler skal fordeles.

Samarbejde med virksomheder og fonde

Sekretariatet er i løbende dialog med en række fonde og virksomheder på øjenområdet.

Siden 2021 har vi haft en fundraiser ansat, hvorfor området har fået langt mere fokus end tidligere. Det har vist sig at være en god idé, da både samarbejdsaftaler samt gaver og legater er steget væsentligt i 2022.

I 2022 har vi haft indtægter fra samarbejdsaftaler på 2,1 millioner kroner eller 475.000 kroner mere end året før. Det er indtægter, der dækker omkostningerne til konkrete projekter. Den største post er øremærket til projektet med vores det selv-synstest (også benævnt DIY, gratissynstest.dk eller eye-sight.org). Vi arbejder fortsat på det omfangsrige projekt, der blandt andet indebærer, at synstesten vil blive CE-mærket som medicinsk udstyr. Synstesten har også dannet grundlag for en meget væsentlig donation på 2 millioner kroner, som skal anvendes til en stort anlagt oplysningskampagne om synet. Kampagnen kommer til at kulminere i uge 4 i 2024, men arbejdet med kampagnen er så småt påbegyndt i december 2022 og for alvor startet op i foråret 2023.

Kampagnen 'Er du blind for grøn stær?' er også finansieret gennem sponsorer. Hertil kommer tilskud til journalistisk assistance (der har udmøntet sig i et par debatartikler) samt arbejdet med en opfølgning på Øjenforeningens hvidbog ('Ingen skal miste synet, mens de venter'). Opfølgningen kommer til at have afsæt i grøn stær. I foråret 2023 har vi også kunnet afslutte projektet CoB-Junior (Cost of Blindness – Junior). Vi har afventet publikation af de videnskabelige artikler, inden vi har kunnet udgive de mere folkelige artikler i VÆRN OM SYNET og lave en mindre pr-indsats.

Det er vigtigt at pointere, at samarbejdet med virksomheder bygger på armslængdeprincippet, som indebærer, at virksomheden finansierer, mens Øjenforeningen suverænt bestemmer indholdet. Yderligere lægger vi os op ad de retningslinjer, Danske Patienter har opstillet for samarbejder mellem patientforeninger og industrien.

I 2022 løber det samlede gavebeløb op i 4,9 millioner kroner, hvilket er 1,6 millioner kroner mere end i 2021. Heraf kommer 4,4 millioner kroner fra fonde.

Antal medlemmer

Kontingentindtægterne ligger i 2022 stabilt i forhold til 2021, dog marginalt lavere. Forskellen skyldes ændringer i den måde, som vi har periodiseret indtægterne på, hvilket også betyder, at det ikke er muligt at lave en direkte sammenligning mellem de to år.

Ved udgangen af 2021 anslog vi medlemstallet til cirka 7.000. Ved udgangen af 2022 havde foreningen 7.289 medlemmer.

Flere af de store optikerkæder har flere eller alle deres butikker som medlemmer af Øjenforeningen. Som virksomhedsmedlemmer har de ret til at trække på de tilbud, der gælder for alle øvrige virksomhedsmedlemmer. Det gælder muligheden for at få et brochurestativ og muligheden for at rekvirere materialer (brochurer og blade) til deres kunder.

Gaver fra private

Antallet af gaver til foreningen varierer en del. For at opnå momskompensation skal foreningen som minimum modtage 100 gaver a 200 kroner om året. Det har tidligere været nødvendigt at bringe en appel i VÆRN OM SYNET om gaver for at opnå momskompensationen. I takt med at foreningen modtager gaver fra flere, har det siden 2020 ikke længere været nødvendigt.

I 2022 valgte mere end 700 personer og fonde at støtte Øjenforeningen med gaver. Det er et rekordstort beløb og en markant stigning i forhold til tidligere år.

Det samlede gavebeløb for gaver under 2.000 kroner er 35.000 kroner højere end i 2021. Til gengæld ses næsten en halvering i det samlede gavebeløb for gaver over 2.000 kroner. Andre velgørende organisationer oplever også et fald i donationer, hvilket kan have sammenhæng med høj inflation, krigen i Ukraine og den deraf følgende økonomiske usikkerhed. Faldet udgør 342.000 kroner. På trods af omstændighederne er det lykkedes Øjenforeningen næsten at fordoble indtægterne fra fonde og virksomheder. Det har betydet en merindtægt på 2,2 millioner kroner i 2022 i forhold til 2021.

I 2021 opstod der en meget uheldig og beklagelig sag, hvor Øjenforeningen for sent havde søgt om godkendelse efter LL§8H. Selvom Øjenforeningen i sidste ende blev godkendt til at modtage forskningsgaver, der udløste fuldt skattefradrag for gavegiver, var der en periode, hvor sagen var uafklaret, og hvor det så ud til, at den kunne trække i langdrag. For ikke at stille de generøse gavegivere dårligere, end de var blevet stillet i udsigt, da de gav en gave til Øjenforeningen, tilbød vi gavegiverne, at de kunne få tilbagebetalt skatteværdien af deres gave. Det betød, at vi i 2022 tilbagebetalte 240.000 kroner til de gavegivere, der ønskede det. Flere af de selvsamme gavegivere har igen i 2022 doneret midler til Øjenforeningen. Sekretariatet har iværksat foranstaltninger, der skal sikre, at vi ikke igen kommer til at stå i en lignende situation. Øjenforeningen har både i 2022 og 2023 opnået godkendelse efter LL§8H.

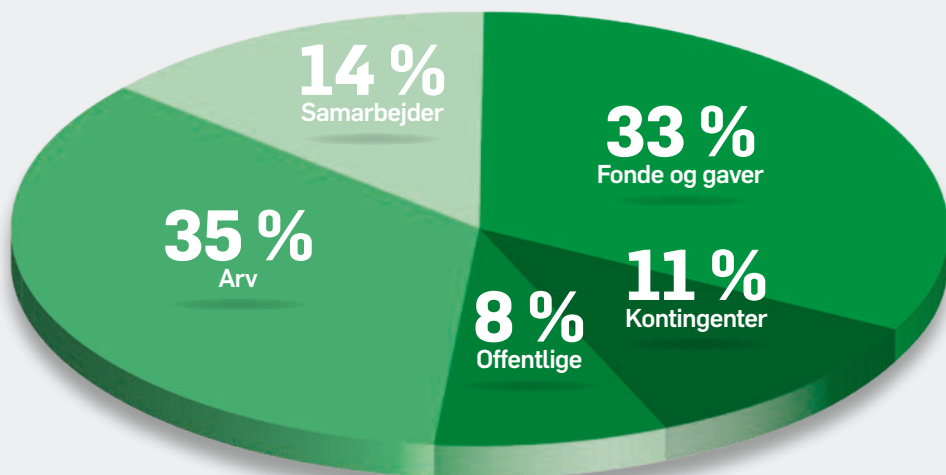
Økonomi

Som det fremgår af det udsendte regnskab, havde Øjenforeningen i 2022 et negativt resultat på 9,1 millioner kroner. Regnskabet er fremkommet som følge af disse nøgletal:

De formålsbestemte udgifter til de i beretningen beskrevne aktiviteter beløb sig til 16,2 millioner kroner eller 90 pct. af de samlede udgifter. De resterende 1,8 millioner kroner eller 10 pct. udgør administrationsomkostninger.

Indtægter 2022

14,9 millioner kroner

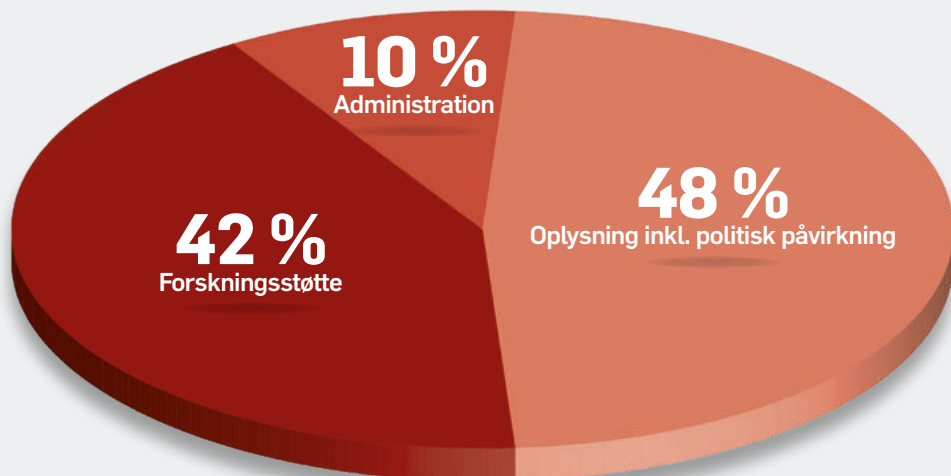

Indtægter fra testamentariske gaver udgjorde i 2022 5,2 millioner kroner, hvilket er en væsentlig stigning i forhold til 2021.

Kontingentindtægter beløb sig i 2022 til 1,6 millioner kroner, hvilket er på niveau med 2021. Indtægter fra gaver og legater udgjorde i 2022 4,9 millioner kroner, hvilket er en stigning på 1,6 millioner kroner i forhold til året før, hvilket kan forklares med foreningens øgede fokus på fundraising. De samlede indtægter udgjorde 14,9 millioner kroner, hvilket er en stigning på 6,9 millioner kroner i forhold til året før. Resultatet før finansielle poster udgør derfor et minus på 3 millioner kroner, hvilket er en forbedring på 3,9 millioner kroner i forhold til året før.

Udgifter 2022

17,9 millioner kroner

Øjenforeningen har kun lille indflydelse på de finansielle poster, der i høj grad påvirkes af faktorer udefra. Foreningens egenkapital forvaltes af professionelle forvaltere ud fra en risikoprofil, der er udstukket af hovedbestyrelsen. De finansielle indtægter og omkostninger udgør i 2022 et minus på 0,4 millioner kroner mod et minus på 1,2 millioner kroner i 2021. Kursreguleringer udgjorde i 2022 et minus på 5,7 millioner kroner, hvilket er 13 millioner lavere i forhold til året før. Den meget væsentlige nedgang i kursværdien følger i store træk de tendenser, der er set på markedet for værdipapirer. Alt i alt bidrager de finansielle poster med tab på 6,1 mio. kr. i 2022 mod en indtægt på 6,1 millioner kroner i 2021.

Det samlede resultat for Øjenforeningen udgør i 2022 et tab på 9,1 millioner kroner mod et beskedent minus på 0,8 millioner kroner i 2021. Heraf udgør kursreguleringer af værdipapirerne den største enkeltpost (-5,7 millioner kroner). Igen i 2022 har foreningen øget det i forvejen høje aktivitets- og uddelingsniveau. Således er der uddelt et rekordstort beløb til forskning, og vi har oplevet en væsentlig stigning i antallet og størrelsen af gaver og legater til foreningen. Hovedbestyrelsen finder derfor det økonomiske resultat tilfredsstillende.

Elisabeth
Arnberg
Wibroe

Björg
Skjøth
Lunding

Simone
Ahrensberg

Thomas
Stax
Jakobsen

Kathrine
Gottfredsen

Kristoffer
Nissen

Arevak
Saruhanian

Michael
Møller-
Hansen

Madeline
Evers
Olufsen

Bjørn
Kristensen
Fabian-
Jessing

Kirstine
Bolette
Boysen

Birgitte
Romme
Nielsen

Øjenforeningens uddeling af forskningslegater 2022/2023

Øjenforeningen har uddelt
 forskningslegater for mere end
 7,9 millioner kroner fordelt på
 27 projekter til anvendelse i 2023.

Læs mere

Enkelte legatmodtagere havde ikke mulighed for at deltage ved legatoverrækkelsen og optræder derfor ikke på gruppebilledet.

Kathrine Gotfredsen, læge, ph.d.-stud., Øjenafdelingen, Sjællands Universitetshospital, Roskilde, modtog et legat på **300.000 kroner** fra Øjenforeningen, hvoraf **250.000 kroner** var doneret af **Fondation Juchum** og **50.000 kroner** var doneret af **Grosserer L.F. Foghts Fond** til at undersøge, om den behandling, der anvendes til patienter med MPN (myeloproliferative neoplasmer) til at dæmpe kronisk inflammation, også kan have en effekt på patienter med **AMD** (aldersrelateret makuladegeneration). MPN-patienter er i øget risiko for at udvikle AMD. Studier viser ligheder i mekanismerne bag udviklingen af AMD og MPN, der kan forklares med kronisk systemisk inflammation. Dette er grundlaget for, at en human inflammationsmodel for MPN også har været anvendt på AMD-patienter. Modellen beskriver, hvorledes kronisk systemisk inflammation hos MPN-patienter spiller en rolle i udvikling af AMD.

Bjørn Kristensen Fabian-Jessing, læge, ph.d.-stud., Institut for Biomedicin, Aarhus Universitet, modtog et legat på **80.000 kroner** fra Øjenforeningen til at udvikle en multi-genterapi målrettet flere af de patofysiologiske mekanismer bag våd **AMD** (aldersrelateret makuladegeneration). Mekanismerne bag sygdomsudviklingen er komplekse, men proteinet VEGF spiller en central rolle. Inden for de seneste år er der udviklet en 'anti-VEGF'-genterapibehandling, der har forbedret prognosen radikalt for denne patientgruppe, men der er stadig en god del af disse patienter, der

ikke responderer på behandlingen eller kræver gentagne injektioner i øjet over en lang årrække. Der er tidligere vist gode resultater ved brug af såkaldt RNA-interferens i en musemodel. Dette skal nu afprøves på en anden cellelinje (melanocytter), og herefter skal der udføres et in vivo-interventionsstudie i en musemodel.

Nina Milde, cand.mag. i psykologi samt sundhedsfremme og sundhedsstrategier, sygeplejerske, klinisk underviser på Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **429.412 kroner** fra Øjenforeningen, hvoraf **50.000 kroner** var doneret af **Helene og Viggo Bruuns Fond**, til at identificere, hvilke mekanismer der forårsager, at blinde og stærkt svagsynede unge i sammenligning med deres normaltseende jævnaldrende i væsentlig grad har nedsat livskvalitet og ingen eller meget lidt uddannelse. Projektet er bygget op omkring tre delstudier, der ved hjælp af kvantitative og kvalitative metoder vil identificere de bagvedliggende årsager til disse negative tendenser. Projektet vil komme frem til den bedste rehabiliterende indsats for blinde eller stærkt svagtseende unge med henblik på at øge deres muligheder for at gennemføre en kompetencegivende uddannelse og opnå beskæftigelse.

Simone Ahrensberg, stud.med., Institut for Lægemediddesign og Farmakologi, Københavns Universitet, modtog et legat på **150.000 kroner** fra Øjenforeningen, hvoraf de **50.000 kroner** var doneret af **Helene og Viggo Bruuns Fond**, til at undersøge de fysiske og kemiske egenskaber ved 'kunstige tårer' med og uden konserveringsmidler. **Tørre øjne** er en hyppig sygdom i befolkningen (op mod 15 pct. af befolkningen over 65 år lider af tørre øjne). Tilstanden behandles primært med regelmæssig brug af kunstige tårer. En stor del af disse produkter indeholder konserveringsmidler, som er skadelige for øjets bægerceller og kan forårsage allergi og skade øjets overflade og dermed forværre symptomerne på tørre øjne. På trods af et stigende forbrug af kunstige tårer mangler der forskning på området. Dette studie vil skabe et bedre grundlag for valg af kunstige tårer, hvilket potentielt kan forebygge unødvendig sygdomsprogression, mindske bivirkninger og øge patienternes livskvalitet.

Stine Dahl Vest, læge, ph.d.-stud., Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **400.000 kroner** fra Øjenforeningen til at undersøge den prognostiske betydning af **lymfekræfts** specifikke placering i øjenregionen samt hyppigheden af gen- og proteinforandringer og deres betydning for patienternes overlevelse. Lymfekræft er den hyppigste ondartede tumor i øjenregionen blandt den danske befolkning. Sygdommen og den aktuelle behandling medfører risiko for nedsat syn og blindhed. Lymfekræft udvikles på baggrund af genforandringer,

som fører til forandringer på proteinniveau. På nuværende tidspunkt kendes kun få af disse gen- og proteinforandringer, og deres betydning for patientens prognose er ikke belyst. Identifikation af sygdomsfremkaldende gen- og proteinforandringer kan bidrage til diagnosticering af patienter med dårlig prognose samt på sigt udvikling af individualiseret behandling, der vil kunne bedre overlevelsesrate og livskvalitet.

Madeline Evers Olufsen, læge, ph.d., Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **140.000 kroner** fra Øjenforeningen til at konstruere et 'stillads', der binder og understøtter kirurgisk håndtering af amnionmembranen (AM), der benyttes i kirurgiske procedurer ved tilbagevendende og behandlingsresistente **makulahuller** (huller i den centrale del af nethinden), hvor den fremskynder anatomisk lukning og forbedrer synspotentialet hos patienterne. Der er dog flere vanskeligheder ved den kirurgiske håndtering af AM. Membranens tynde struktur og klæbende egenskab gør det svært at løsne den fra den kirurgiske pincet og udflade membran, når den indsættes i øjet. Som sekundære mål vil projektet teste stilladsets integrering i det retinale væv og fordele og ulemper ved nedbrydelige stilladser kontra stationære samt evaluere dimensionerne af den kombinerede struktur efter den mekaniske manipulation ved kirurgisk procedure og vægte disse i forhold til dimensionerne af det subretinale rum.

Kristoffer Nissen, læge, ph.d.-stud, Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **350.000 kroner** fra Øjenforeningen til at opgøre forekomsten af **irismelanomer** i Danmark fra 1943 til i dag samt beskrive overlevelse og dødsårsager og karakterisere den genetiske profil af irismelanomer og undersøge, om cellernes DNA viser tegn på UV-skade. Modermærkekræft (uvealt melanom) er den hyppigste kræftform i øjet blandt voksne og udgør cirka 4 pct. af alle ondartede melanomer, der forekommer i kroppen. Melanomerne opstår i øjets pigmenterede væv (uvea). Irismelanomer udgør kun cirka 5 pct. af alle melanomer i øjet og er karakteriseret ved en væsentlig lavere dødelighed end andre uveale melanomer. Hvorfor er uvist, og der foreligger kun få studier af disse tumorer. Der er dog tiltagende interesse for irismelanomer, da de ligger i den UV-lyseksponerede del af øjet og derfor måske kan sammenlignes med melanomer på huden.

Trine Møldrup Jakobsen, læge, ph.d., post. doc., Øjenafdelingen, Vejle Sygehus, Sygehus Lillebælt, modtog et legat på **125.250 kroner** fra Øjenforeningen, hvoraf **50.000 kroner** var doneret af **Helene og Viggo Bruuns Fond**, til at undersøge Ortho-k-linsers behandlingseffekt og bivirkningsprofil over længere tids brug. Flere og flere børn bliver nærsynede. Udviklingen er bekymrende, da høje grader af **nærsynethed hos børn** er forbundet med risiko for udvikling af synstruende komplikationer. Det er vist, at

behandling med natlinser – såkaldte Ortho-k-linser – kan bremse udviklingen af nærsynethed med 59 pct. over 18 måneder på børn i Danmark. Behandlingsmekanismerne kendes dog ikke. For at behandlingen kan optimeres, er det essentielt at forstå disse. Dette studie har således to formål: 1) at følge den spontane udvikling af nærsynethed i 18 måneder via et crossoverdesign, efterfulgt af 18 måneders behandling med Ortho-k-linser og 2) at opgøre behandlingseffekt og bivirkningsprofil ved tre års behandling med Ortho-k-linser.

Flemming Møller, ph.d., dr.med., Øjenafdelingen, Vejle Sygehus, Sygehus Lillebælt, modtog et legat på **120.000 kroner** fra Øjenforeningen. Hele støtten var gjort mulig som følge af en donation fra **Jørgen Bagenkop Nielsens Myopi-Fond**. Udviklingen af **nærsynethed hos børn** i alderen 6-12 år kan bremses med 59 pct. over 18 måneder, hvis de benytter 'natlinser'. Natlinser er kontaktlinser, som børnene sover med, og når linsen fjernes om morgenen, er børnene brillefri. Vi ved imidlertid ikke, hvordan behandlingen med natlinser påvirker børnenes synsrelaterede livskvalitet, når den sammenlignes med børn, der bruger briller. Spørgeskemaet 'Pediatric Refractive Error Profile 2' er oversat fra engelsk til dansk i en videnskabelig kontekst og anvendt på 30 nærsynede danske børn i alderen 6-12 år, hvor halvdelen har brugt natlinser og den anden halvdel enkeltstyrkebriller. Dette studie ønsker at opgøre resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen.

Kirstine Bolette Boysen, læge, ph.d.-stud., Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **704.000 kroner** fra Øjenforeningen. Hele støtten var gjort mulig som følge af en donation fra **Jørgen Bagenkop Nielsens Myopi-Fond**. Godt halvdelen af alle patienter med **Sticklers syndrom** får nethindeløsning, og heraf rammes de fleste, inden de er fyldt 20 år. Det er tale om riftrelaterede nethindeløsninger, som ofte er meget udtalte og svære at behandle. Tidligere forskning har vist, at profylaktisk laser- eller kryo-behandling har en beskyttende effekt. Men for at dette kan opnås, skal individet være diagnosticeret med Sticklers syndrom, inden nethindeløsningen indtræffer – men ofte er det omvendte tilfældet. Dette forskningsprojekt ønsker at øge den viden, vi har om Sticklers syndrom, for at kunne stille diagnosen tidnok til, at de svære nethindeløsninger kan forebygges og synshandicap undgås.

Arevak Saruhanian, cand.med, ph.d.-stud., Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **484.592 kroner** fra Øjenforeningen. Hele støtten var gjort mulig som en følge af en donation fra **Jørgen Bagenkop Nielsens Myopi-Fond**. Projektet skal finde vej til bedre risikoprofilering og rettidig diagnose ved identifikation af potentielle molekulære biomarkører for **glaukom (grøn stær)**. Glaukom (grøn stær) er den hyppigste årsag til irreversibel blindhed på verdensplan. Den eneste nuværende

behandlelige risikofaktor er forhøjet øjentryk. Glaukom er langt oftest uden symptomer, indtil sygdommen er så fremskreden, at behandlingen i mange tilfælde ikke er tilstrækkelig til at forebygge synshandikap eller blindhed. Udover arvelighed, øjentryk og alder har tiltagende studier antydnet, at en nedsat energimetabolisme øger risikoen for at udvikle glaukom. Formålet med nærværende studie er at identificere biomarkører for glaukom ved at kortlægge energimetabolismen ud fra vævsprøver fra forsøgspersoner. Dette vil potentielt kunne hjælpe med at forudsige, hvem der er i risiko for at udvikle synstruende glaukom.

Thomas Stax Jakobsen, læge, Øjensygdomme på Aarhus Universitetshospital, og ph.d.-stud., Institut for Biomedicin, Aarhus Universitet, modtog et legat på **270.000 kroner** fra Øjenforeningen til at undersøge proteinet sortilins betydning for tabet af nethindens nerveceller ved **diabetes**. Det er målet ved blandt andet studier med antistoffer og genterapi at klarlægge sortilins betydning for tab af nerveceller i nethinden og vurdere et behandlingsmæssigt potentiale. Det er håbet, at forståelsen af sortilins rolle i nervecelletab i den diabetiske nethinde kan bidrage med generel viden om mekanismer involveret i tabet af nethindens nerveceller. Beskyttelse af nervecellerne som behandlingsmål er relevant på tværs af nethindesygdomme, og resultaterne fra projektet kan derfor have behandlingsmæssig betydning og føre til yderligere studier af sortilins funktion i en lang række degenerative nethindesygdomme.

Anne Guldhammer Skov, læge, ph.d.-stud., Afdeling for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **200.000 kroner** fra Øjenforeningen. Hele støtten var gjort mulig som følge af en donation fra en **Anonym Familiefond** til at undersøge, hvilke linser/operationsmetoder der giver størst patienttilfredshed og brillefrihed ved **grå stær-operation** og dermed giver det bedste synsresultat. Derudover vil projektet undersøge tolerancen af kirurgisk induceret styrkeforskel samt validere målemetoden ATR (Aniseikonia Tolerance Range). Forhåbentligt kan ATR være en fremtidig screeningsmetode til at vurdere, om en patient kan tolerere den styrke, der synes mest hensigtsmæssig for patienten. Denne viden er vigtig for at undgå uhensigtsmæssige linsevalg ved grå stær-operation og dermed undgå synsgener og samsynsproblemer efter operationen.

Lou-Ann C. Andersen, læge, ph.d.-stud., Øjenafdelingen, Vejle Sygehus, Sygehus Lillebælt, modtog et legat på **391.630 kroner** fra Øjenforeningen, hvoraf **171.630 kroner** var doneret af **Jørgen Bagenkop Nielsens Myopi-Fond**, til at sammenligne effekten af en ny type briller kaldet Defocus Incorporated Multiple Segments (DIMS) med natlinser (Ortho-k-linser) til behandling af **nærsynethed hos børn** i alderen 6-12 år. Jo længere øjet bliver, des større bliver graden af nærsynethed og risikoen for synstruende komplikationer. Natlinser bremser udviklingen af nærsynethed ved at bremse øjets længdevækst. Det nye DIMS-brilleglasdesign har

i et asiatisk studie vist tilsvarende resultater. Hvis behandlingseffekten af DIMS-brillen viser sig at være ligeværdig med natlinsens, vil dette projekt føre til et nyt behandlingstilbud til det stigende antal nærsynede danske børn og potentielt betyde bedre øjensundhed, færre operative indgreb og færre invaliderende synshandicap.

Alvilda Hemmingsen Steensberg, læge, ph.d.-stud., Afdeling for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **450.000 kroner** fra Øjenforeningen til at undersøge den genetiske baggrund for udviklingen af **papildruser** (aflejringer i synsnerven). De forekommer hos 2 pct. af befolkningen, men hyppigheden er forøget hos patienter med **retinitis pigmentosa** (RP). Årsagen til sygdommen er endnu ikke klarlagt, men studier peger på en sandsynlig genetisk komponent. Dette studie vil undersøge forekomsten af papildruser hos patienter med RP. En bedre forståelse af, hvor hyppige papildruser er, samt betydningen for synsfunktionen vil bidrage med viden om både papildruser og RP. Derudover undersøger studiet familier med mange tilfælde af papildruser, og der ledes efter mulige gener, der er ansvarlige for øjensygdommen. Såfremt et eller flere ansvarlige gener kan identificeres, vil det bidrage med viden om, hvorfor papildruser udvikles hos nogle personer, og forhåbentligt bidrage til at komme en behandling nærmere.

Diana Chabané Schmidt, læge, ph.d.-stud., Afdeling for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **300.000 kroner** fra Øjenforeningen. **Børn opereret for grå og grøn stær** skal have binyrebarkhormondråber efter operationen for at forhindre inflammation i øjet. Nogle børn udvikler binyrebarkhormonmangel i forbindelse med øjendråbebehandlingen, og dette kan være livstruende. Første del af dette studie forsøger at finde genetiske årsager, der vil kunne hjælpe med at forudse, hvilke børn der er i risiko, og hvordan behandlingen vil kunne tilpasses det enkelte barn. Børn, der opereres for grå stær, risikerer endvidere at udvikle grøn stær efter operationen. Grøn stær er en sygdom, som ubehandlet medfører blindhed. Tidligere studier har kun påvist en øget risiko for grøn stær få år efter operationen, og livstidsrisikoen er ikke blevet undersøgt. Under anden del af dette studie ønskes det klarlagt, om disse børn bør følges livslangt.

Bjørg Skjøth Lunding, cand.scient, ph.d.-stud., Institut for Immunologi og Mikrobiologi (ISIM), Københavns Universitet, modtog et legat på **350.000 kroner** fra Øjenforeningen til at forske i de mekanismer, der er årsag til udvikling af **nethindesygdomme** som for eksempel AMD. Projektet har til formål at undersøge effekten af inflammatoriske faktorer i blodet på celler og væv i nethinden. Dette vil bidrage til en større viden om de bagvedliggende årsager til aldersrelaterede øjensygdomme, særligt AMD, hvor inflammation tilsyneladende bidrager til udvikling af sygdommen. Et af kendetegnene ved AMD er opbygningen af druser i nethinden

(alderspletter) flere år før udviklingen af AMD. Studiet vil undersøge, hvordan stimulering med proinflammatoriske cytokiner (signalproteiner) påvirker cellerne, og om det påvirker deres evne til at producere druseproteiner eller andre relevante proteiner. Forståelse af denne proces er af central betydning for valg af behandlingsstrategi.

Pernille May Hansen, læge, ph.d.-stud., Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **400.000 kroner** fra Øjenforeningen til at undersøge, hvordan man bedre kan diagnosticere og forebygge **atopisk keratoconjunktivitis**. Børneeksem (atopisk eksem) er en almindelig inflammatorisk hudsygdom hos børn og voksne. Cirka 20 pct. af patienterne oplever på et tidspunkt øjenbetændelse, og hos flere bliver denne tilstand kronisk og potentielt synstruende. Atopisk keratoconjunktivitis er den mest frygtede af mulige komplikationer, da den kan føre til blindhed. Der er meget lidt viden om sygdomsudviklingen og om, hvorvidt der er en eventuel sammenhæng mellem øjengenerne og symptomerne fra huden. Formålet med studiet er at karakterisere atopisk keratoconjunktivitis og herudover at vurdere sygdomsbyrden i forhold til både hud- og øjensymptomer, og hvordan denne adskiller sig fra patienterne uden denne tilstand. Med øget viden vil man i fremtiden kunne diagnosticere atopisk keratoconjunktivitis hurtigere, hvormed tidligere behandling kan igangsættes, således at risikoen for svære komplikationer nedsættes og synstab hindres.

Marie Elise Wistrup Torm, læge, ph.d.-stud., Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **40.000 kroner** fra Øjenforeningen. **Diabetisk øjensygdom** (retinopati) er den hyppigste senkomplikation til diabetes og medfører risiko for synsnedsættelse og blindhed. I forskningsprojektet kortlægges øjenstatus hos børn og unge med type 1-diabetes med nye metoder. Blodsukkeret følges tættere, end man før har kunnet gøre, og man måler og fotograferer forandringer i nethinden, som er så små, at man aldrig tidligere har kunnet lave optagelser af dem. Det skal hermed opklares, hvad der fører til varige skader, således at lægerne kan sætte ind med den bedst mulige forebyggelse. Der er grund til at antage, at tæt overvågning af blodsukker og øjenstatus hos diabetespatienter allerede fra barndommen kan sikre et godt helbred uden øjenproblemer langt ud i fremtiden. Målet er på den måde at gøre det lettere og sikrere at være diabetespatient i insulinbehandling.

Morten Brok Molbech Madsen, læge, ph.d.-stud., Øjensygdomme på Aarhus Universitetshospital, modtog et legat på **286.768 kroner** fra Øjenforeningen, hvoraf **150.000 kroner** kom fra **Kirsten Friis-Nielsens Forskningsfond**, til at undersøge synsfunktion og bivirkninger ved hornhindetransplantationstyperne DSAEK og DMEK til behandling af **Fuchs' endoteldystrofi** (uklarheder i øjets hornhinde). Både DSAEK og DMEK er blevet tiltagende brugt gennem de seneste 15 år, men der hersker stadig tvivl om, hvilken af disse to typer der giver det bedste

resultat. Gennem projektet vil forandringer og komplikationer efter procedurerne blive karakteriseret, og resultaterne vil blive sammenkædet med den opnåede synsstyrke efter operationerne såvel som med den rapporterede patienttilfredshed. Dette projekt bidrager med viden, så man i fremtiden kan optimere behandlingen af patienter med Fuchs' endoteldystrofi og dermed opnå bedre resultater og tilfredshed for alle opererede patienter.

Snorre Malm Hagen, læge, ph.d.-stud., Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **150.000 kroner** fra Øjenforeningen til at undersøge de strukturelle ændringer i nethinden og synsnervehovedet ved **idiopatisk intrakraniell hypertension (IIH)**. IIH er en invaliderende tilstand forårsaget af et øget væsketryk i hjernen. En alvorlig komplikation til IIH er papilødem (opsvulmning af synsnervehovedet), hvilket kan medføre varigt synstab. Papilødem kan behandles med vanddrivende medicin, men i nogle tilfælde er det ikke tilstrækkeligt, hvorfor man gør brug af forskellige kirurgiske indgreb. Det er imidlertid uvist, hvilke af de tilgængelige behandlinger der gavner patienterne mest. Det ønsker projektet at finde ud af ved at undersøge væsketrykket i hjernen før, under og efter behandling. Desuden vil udviklingen af synsnerveskade kortlægges i en nyudviklet dyremodel for IIH. Resultaterne vil potentielt være afgørende for udvikling af nye behandlingsmetoder.

Elisabeth Arnberg Wibroe, læge, ph.d.-stud., Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **450.000 kroner** fra Øjenforeningen til at forske i bedre håndtering af **idiopatisk intrakraniell hypertensjon (IIH)**. IIH er en tilstand med forhøjet tryk i kraniet uden kendt årsag. Patienterne risikerer svære synsnedsættelser og blindhed grundet skader på synsnervens funktion. Sygdommen er i kraftig vækst verden over, men det er svært at opdage IIH, før permanent synsskade er opstået. Hypotesen for studiet er, at indikatorer for IIH kan bestemmes og sammenholdes med skader på synsnervens funktion og struktur, herunder skanningsfund. Der er etableret et samarbejde med University College London, England, for at undersøge genetisk disposition for IIH. Hvis hypotesen holder stik, vil projektet være i stand til at udvikle et værktøj i form af en biologisk markør, der ikke alene indikerer sygdom, men også sygdommens alvor. Projektet vil danne basis for bedre diagnosticering, bedre og mere målrettet behandling og forebyggelse af svære permanente synsstab.

Lea Lykkebirk, læge, ph.d.-stud., Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **450.000 kroner** fra Øjenforeningen til at forske i patofysiologien bag **NA-AION** (non-arteritisk anterior iskæmisk opticusneuropati), der er den hyppigste årsag til akut, irreversibelt og ofte svært synstab blandt den midaldrende og ældre befolkning. Inden for de seneste år er der kommet opmærksomhed

på, at NA-AION også kan forekomme hos børn og unge, ofte som følge af prædisponerende papildruser (forkalkninger) i synsnervehovedet. Der findes ingen behandling af tilstanden, og de præcise årsager og risikofaktorer er endnu ikke forstået i detaljer. Udgangspunktet for projektet er et stort internationalt multicenterstudie af patienter med NA-AION, hvor samtlige danske universitetsøjenafdelinger deltager. Ny viden om NA-AION vil ultimativt kunne hjælpe med at udvikle en behandling.

Birgitte Romme, læge, ph.d.-stud., Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **161.270 kroner** fra Øjenforeningen til at kortlægge forekomsten af **komplikationer ved intraokulære indgreb** (operationer i øjets indre) i Danmark baseret på landspatientregisteret. Intraokulære operationer er i kraftig stigning i Danmark, og det er væsentligt at holde øje med komplikationsraten, da komplikationer kan opstå med måneders forsinkelse. Ved at kende udbredelsen kan daglig klinisk praksis optimeres og overflødig kirurgi forebygges. I det seneste udtræk fra landspatientregisteret ses en markant stigning i antallet af nethindeløsninger, og det bør undersøges nærmere, om intraokulære indgreb er skyld i denne stigning. Foreløbige resultater viser, at risikoen for nethindeløsning er markant forhøjet, når glaslegemet fjernes på et øje, der ikke er opereret for grå stær. Endelig ses det, at der er en betydelig forskel i forekomsten af glaslegemeoperationer mellem regionerne. Med projektet ønskes det at belyse disse forskelle, så der er et udgangspunkt for at diskutere nationale retningslinjer.

Michael Møller-Hansen, læge, ph.d.-stud., Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på i alt **400.000 kroner** fra Øjenforeningen, hvoraf **30.000 kroner** er doneret af **Carl og Nikoline Larsens Fond** og **50.000 kroner** er doneret af **Helene og Viggo Bruuns Fond**, til at undersøge, hvorvidt indsprøjtning af stamceller i tårekirtlen er en sikker og effektiv behandling af **nedsat tåreproduktion**. 10 pct. af den danske befolkning menes at lide af tørre øjne. Tørre øjne udviklet på grund af nedsat tåreproduktion medfører irritation og synsforstyrrelser og kan i svære tilfælde give synstruende komplikationer. I delprojekt 1 injicerede vi som de første nogensinde ASCs (multipotente stamceller fra fedtvæv) i tårekirtlen. Resultatet viste, at en enkelt injektion var en sikker og veltolereret behandling med en betydelig bedring af symptomer på nedsat tåreproduktion. Med dette studie ønskes at belyse effekten af injektion med ASCs sammenlignet med placebobehandling hos 40 forsøgspersoner med nedsat tåreproduktion. Forsøgspersonerne vil blive fulgt i 12 måneder efter behandlingen.

Mette Kjøbæk Gundestrup Andersen, afdelingslæge, klinisk assistent, Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **134.092 kroner** af Øjenforeningen til at undersøge danske patienter med **nethindedystrofi** med henblik på mulig genterapi. Nethindedystrofier er en gruppe af øjensygdomme, der ofte tidligt i livet fører til lysfølsomhed, nedsat syn og blindhed. De skyldes typisk en defekt i et af de gener, der er involveret i det første trin i billeddannelsen i øjets nethinde. Der findes på nuværende tidspunkt ingen behandling, men genterapi har vist sig lovende i flere studier. Dette studie har til formål at undersøge danske patienter med specifikke nethindedystrofier både klinisk og genetisk med de nyeste metoder samt at undersøge, i hvilken grad disse faktorer har betydning for sygdommens forløb. Dette gøres for bedre at kunne rådgive patienterne og for på længere sigt at åbne mulighed for, at danske patienter kan deltage i forsøg med genterapi og andre lovende behandlingsformer.

Hajer Ahmad, optometrist, ph.d.-stud., Afdelingen for Øjensygdomme, Rigshospitalet Glostrup, modtog et legat på **400.000 kroner** fra Øjenforeningen til at undersøge årsagerne til **synsnedsættelse hos for tidligt fødte børn** samt til at sammenligne nyt fotoscreeningskamera med klassisk screeningsmetode. Projektets formål er at undersøge årsagerne til nedsat syn hos for tidligt fødte samt at undersøge, om fotoscreening med et nyudviklet kamera er lige så effektivt til at finde behandlingskrævende tilfælde af nethindesygdommen ROP (præmaturitetsretinopati – en af de væsentligste årsager til synshandicap hos for tidligt fødte børn – som den klassiske screeningsmetode. Det er vigtigt at undersøge årsagerne til synsnedsættelsen for at kunne starte behandling tidligt i forløbet og forbedre uddannelses- og jobmulighederne for de berørte børn og unge. Det bliver det første nationale studie, der undersøger de langsigtede følgekomplicationer for dårligt seende børn og voksne efter for tidlig fødsel. Der er fremtidsperspektiv i at implementere fotoscreening, da dette er mindre belastende for barnet, og billederne kan vurderes centralt i et screeningscenter og fremme mulighederne for kvalitetssikring og forskning.

Tak for forskningsstøtten i 2022

Fagkyndig Komité har udvalgt de 27 forskningsprojekter, der modtager en samlet forskningsstøtte på i alt 7,9 millioner kroner. Alle projekter bidrager til at forebygge og bekæmpe øjen sygdomme og blindhed. De 27 legater blev formelt overrakt på Øjenforeningens repræsentantskabsmøde onsdag 7. juni 2023.

Det er kun takket være de generøse gaver og donationer, som Øjenforeningen modtager til forskningsformål, at vi kan opretholde et støtteomfang på dette niveau. Vi sender derfor de varmeste taksigelser til alle disse gavegivere:

- A.P. Møller Fonden
- Anni Juhl Christensen
- Anonym familiefond
- Jørgen Bagenkop Nielsens Myopi-Fond
- Benedikt Friling
- Betty Miskow
- Birgit Blatt Lyon
- Birgit Kremer
- Birthe Hedegaard
- Bodil Hansen
- Carl og Nikoline Larsens Fond
- Edel og Wilhelm Daubenmerkls Almenvælgørende Fond
- Eilert Petersen
- Else Thestrup
- Erik Pedersen
- Erik Storgaard Rasmussen
- Erna K. Hansen
- Eva Borum
- Fabrikant Chas. Otzens Fond
- Flemming Bertelsen
- Flemming Kristensen
- Fondation Juchum
- Frimodt-Heineke Fonden
- Furi Appel og Gunnar Niskers Fond til Almennyttige Formål
- Grosserer L. F. Foghts Fond
- Grosserer Osvald Christensens Mindefond
- Gunnar Kjær
- Hanna Kümler
- Hans Kümler
- Helene og Viggo Bruuns Fond
- Henning Vigenberg
- Henrik Bagger Sørensen og Anna Sørensens Fond for almenvælgørende formål
- Henrik Ploug
- Ib Yde
- Ingelise & Mogens Steen-Thøde
- Inger De Cros Dich
- Inger Mygen
- Ingolf Hallander
- Jascha-Fonden
- Jens Peder Gade
- Jens Römer-Gejlsbjerg
- Jesper Arffmann
- Jette E. Thisen
- Johan Schrøders Fond
- Johnna Frydendahl
- Karin Gram
- Karsten Gram
- Kasper Lumby Hansen
- Keld Krause
- Kirsten Friis-Nielsens Forskningsfond
- Kirsten Hildebrand
- Kirsten Højvang Jensen
- Knud Læsaa
- Knud Skov
- Lene Agerholm Hansen
- Maiken Forland
- Mogens Cateley
- Oda og Hans Svenningsens Fond
- Odsherred Øjenklinik
- Pengelegat D. Wilcke
- Poul Merkelsen
- Rita Koch
- Sonja Hansen
- Steen & Inge Wettergreen
- The John and Birthe Meyer Foundation
- Viggo Rosenstedt
- Aage og Johanne Louis-Hansens Fond

Øjenforeningen

Ny Kongensgade 20 · 1557 København K
Tlf. 33 69 11 00 · kontakt@ojenforeningen.dk